

monitorul fiscal

FISC.md

www.monitorul.fisc.md

Anexa nr.1
la Ordinul Ministrului finanțelor nr.150 din 05 septembrie 2018

Formular CETIS

Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală _____

SECȚIUNEA ÎNTRU-UNU INFORMAȚII GENERALE

A. Categoriile persoanelor fizice

Personă fizică

(A1) Cetățean al Republicii Moldova

(A2) Cetățean al Republicii Moldova care intenționează să-și schimbe domiciliul din Republica Moldova în altă țară

(A3) Alte categorii de persoane fizice

(A4) Cetățean străin rezident al Republicii Moldova/apatriot Cetățean (rezident)

(A5) Cetățean străin rezident în scopuri fiscale al Republicii Moldova

B. Date de identificare ale contribuabilului

(B1) Numele _____

(B2) Prenumele _____

(B3) Domiciliul/Reședința _____

Localitatea _____

Straza _____

Numărul _____

Apartmentul _____

(B4) Codul fiscal _____

(B5) Codul fiscal al soțului (soției) _____

(B6) Codul fiscal al persoanelor întreținute _____

(B7) Date de contact:

Telefon _____ E-mail _____

Denumirea meseriei (cu caracter fiscal) _____

SECȚIUNEA A DOUA CALCULUL OBLIGAȚIEI FISCALE PENTRU PERSOANA FIZICĂ REZIDENTĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Denumirea sursoanelor de venit	Codul	Suma veniturilor brut obținute (se indică suma totală plătită la efectuarea reținerilor)*	Suma impozitului pe venit care a fost reținut la sursa de plată
1	2	3	4
Veniturile sub formă de salariu	C1		
Venitul sub formă de creștere de capital (se reflectă indicatorul din pct.8.3)	C2		
Venitul obținut din surse afiliate în afara Republicii Moldova (notă), inclusiv:	C3		
ii venitul din investiții (notă), inclusiv:	C3.1		
ii venitul sub formă de dividende	C3.1.1		
ii venitul financiar (notă), inclusiv:	C3.2		
ii venitul sub formă de dobândă	C3.2.1		
ii venitul sub formă de royalty (redevență)	C3.2.2		
Alte venituri impozabile	C4		
Total (C1+C2+C3+C4)	C5		

* Necompletează poziția B7 în va general aplicarea sancțiunilor prevăzute în art.260 din Codul fiscal

Ediție specială

Ghidul CET18

Regimul fiscal al veniturilor persoanelor fizice pentru anii 2024 și 2025.

Ghid cu privire la determinarea obligațiilor fiscale și completarea Declarației persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit (Forma CET18).

I. INTRODUCERE

Scopul acestui Ghid este de a explica **Regimul fiscal al veniturilor obținute de persoanele fizice în anul 2024 și cele care vor fi primite în anul 2025**, precum și **dacă aceste venituri urmează a fi reflectate în Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit (Forma CET18)**, pentru ca, contribuabilii să își poată determina corect obligațiile fiscale, facilitând conformarea voluntară.

Prezentul Ghid oferă o explicație detaliată a tratamentului fiscal aplicabil celor mai comune surse de venit.

Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit (forma CET18) și Regulamentul privind modul de completare al acesteia este aprobată prin **Ordinul Ministrului finanțelor nr. 150 din 05 septembrie 2018**, anexa nr. 1 și respectiv anexa nr. 2.

Legislația aferentă:

Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997;

Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;

Legea nr. 124/2022;

Hotărârea Guvernului nr. 697 din 22 august 2014;

Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11 iulie 2018;

Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016;

Ordinul Ministrului finanțelor nr. 150 din 05 septembrie 2018;

Ordinul Directorului SFS nr. 134/2017;

Ordinul Directorului SFS nr. 622/2018;

Tratatul privind evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii fiscale cu privire la impozitele pe venit și pe capital.

În acest Ghid sunt utilizate următoarele abrevieri:

RM – Republica Moldova

CF, Cod – Cod fiscal

MF – Ministerul Finanțelor

SFS – Serviciul Fiscal de Stat

SIA – Sistemul informațional automatizat

CET18 – Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit

II. ASPECTE GENERALE

Determinarea obligațiilor fiscale privind impozitul pe venit

Contribuabilii persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și au obligația de a depune Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit (Forma CET18) aferentă **anului 2024**, urmează să o prezinte până la data de **30 aprilie**

2025 inclusiv, respectiv, pentru **anul 2025** aceasta urmează a fi prezentată până la data de **30 aprilie 2026 inclusiv**.

Cine are obligația de a prezenta Declarația (Forma CET18)?

Dreptul de a prezenta Declarația cu privire la impozitul pe venit îl au toți contribuabilii, însă **obligația** de a depune această Declarație survine la persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și care:

- au obligații privind achitarea impozitului pe venit, indiferent din câte surse au primit venituri;
- au utilizat scutirea personală și au obținut venituri impozabile anuale mai mari de 360 000 de lei pe parcursul perioadei fiscale de declarare;
- au obținut venituri conform art. 74 din CF fiind persoane fizice nerezidente;
- direcționează un quantum procentual din impozitul pe venit calculat anual la buget;
- solicită spre restituire impozitul pe venit achitat în plus;
- își schimbă domiciliul permanent din RM în altă țară.

Unde putem găsi formularul Declarației?

- de pe pagina web: https://sfs.md/ro/formular/persoane_fizice cu posibilitatea descărcării și completării acestuia;
- prin intermediul SIA „Declarație electronică”, opțiune valabilă pentru deținătorii semnăturii electronice sau mobile. În acest caz, la accesare, formularul va fi deja precompletat cu informațiile de care dispune Serviciul Fiscal de Stat;
- la orice Direcție deservire fiscală a Serviciului Fiscal de Stat.

Care sunt metodele de prezentare a Declarației?

- **în format electronic, prin intermediul serviciului „Declarație electronică”** utilizând modulul „Declarația precompletată” - serviciu care permite vizualizarea, modificarea și transmiterea Declarației cu privire la impozitul pe venit, accesând **Cabinetul personal al contribuabilului** de pe portalul web al SFS - <https://sfs.md/ro>. Pentru a depune on-line Declarația pe venit, este necesar ca persoana fizică să dispună de semnătură mobilă sau electronică;
- **la adresa de email a Serviciului Fiscal de Stat (mail@sfs.md)**, cu respectarea cerințelor de semnare electronică a documentului în corespundere cu **Le-**

gea privind identificarea electronică și serviciile de încredere nr. 124/2022;

- **pe suport de hârtie la Direcțiile deservire fiscală**, solicitând versiunea Declarației precompletate în baza actului de identitate sau pentru a-și confirma identitatea persoana fizică va fi în drept să prezinte actul digital prin intermediul aplicației EVO.
- sau prin depunerea Declarației rapide. Persoanele fizice pot depune Declarația la oricare subdiviziune a Serviciului Fiscal de Stat, indiferent de locul de domiciliu sau reședința acestora;
- **expediată prin intermediul oficiului poștal, printr-o scrisoare recomandată;**
- în cazul în care contribuabilul/reprezentantul acestuia optează pentru prezentarea **Declarației în formă scanată semnată olograf**, aceasta **se remite la adresa de e-mail: cet@sfs.md**. Odată cu remiterea Declarației prin intermediul poștei electronice menționate, urmează a fi indicate în mod obligatoriu datele de contact, pentru a fi posibilă contactarea persoanei de către funcționarul fiscal responsabil, pentru confirmarea identității.

III. VENITURI OBTINUTE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

1. Venituri obținute în temeiul contractului de muncă sau contractului de prestări servicii

Conform art. 18 lit. c) din Codul fiscal, plățile pentru munca efectuată și serviciile prestate (inclusiv salariile), facilitățile acordate de angajator, onorariile, comisioanele, primele și alte retribuții similare constituie surse de venit impozabile.

Conform prevederilor art. 88 alin. (5) din Codul fiscal, veniturile persoanei fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, obținute din prestarea serviciilor și/sau lucrărilor, precum și veniturile membrilor consiliului sau comisiei de cenzori a întreprinderilor sunt considerate drept salariu din care se reține impozitul conform cotei prevăzute la art. 15 lit. a) de către plătitor - (12%).

Corespunzător, **la prezentarea Declarației CET18**, plățile pentru munca efectuată (inclusiv salariile, facilitățile acordate de angajator, onorariile, comisioanele, primele și alte retribuții similare) **urmează a fi reflectate la poziția C1** unde se indică suma veniturilor obținute sub formă de salariu și suma impozitului pe venit reținut din acesta.

Atragem atenția asupra faptului că în conformitate cu art. 88¹ alin. (1) din Codul fiscal, prin derogare de la prevederile art. 15 și art. 88, angajatorii din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi, care plătesc angajatului conducător auto ce efectuează transport rutier de persoane în regim de taxi salariu (inclusiv primele și facilitățile acordate) sunt obligați să calculeze și să achite la buget un impozit pe venit în mărime fixă de 500 de lei lunar pentru fiecare angajat din venitul ce nu depășește 10 000 de lei pe lună.

Suma venitulului lunar ce depășește limita stabilită la art. 88¹ alin. (1) – 10 000 lei se supune impozitării, prin aplicarea regimului fiscal general prevăzut la art. 88, începând cu primul leu al depășirii, cu aplicarea cotelor de impozitare stabilite la art. 15.

Astfel, conducătorii auto din domeniul transportului rutier de persoane în regim de taxi, în declarația CET18 vor include doar veniturile ce au depășit 10 000 lei pe lună.

Fiecare angajator, în conformitate cu art. 92 alin. (4) din CF, este obligat până la 1 martie a anului în curs să prezinte salariaților **Informația privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice și impozitul pe venit reținut din aceste venituri** (anexa nr. 5 la Ordinul MF nr. 140/2017) ce va include veniturile achitate și impozitul pe venit reținut din acestea pe parcursul anului fiscal.

La completarea pozițiilor din Declarația privind venitul brut și impozitul pe venit reținut la sursa de plată se va utiliza informația prenotată eliberată de plătitorii veniturilor sau alte documente ce confirmă recepționarea venitului și reținerea impozitului pe venit. Veniturile impozabile obținute pe parcursul anului fiscal sunt supuse declarării indiferent de faptul dacă acestea sunt sau nu confirmate prin documentele respective.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

2. Venituri obținute din chirie/locațiune

Venitul din chiria/locațiunea bunului imobil/mobil primit de la o persoană juridică sau de la o persoană fizică care desfășoară activitate de întreprinzător

Conform art. 90¹ alin. (3) din Codul fiscal, persoanele specificate la art. 90 rețin un impozit în mărime de 12% din veniturile obținute de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, de la transmiterea în posesie și/sau folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) a proprietății mobiliare și imobiliare, cu excepția arendei terenurilor agricole.

Totodată, menționăm faptul că în conformitate cu alin. (4) art. 90¹ din Codul fiscal, reținerea finală a impozitului indicat scutește persoana fizică de la includerea venitului prenotat în componența venitului brut, precum și de la declararea acestuia.

Astfel, veniturile sus-menționate **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18**, deoarece din aceste venituri plătitorul urmează să rețină final impozitul pe venit la momentul efectuării plății.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Venitul din chiria/locațiunea bunului imobil primit de la o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător

Persoanele fizice care transmit în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct), suprafață proprietăți imobiliare, achită impozit pe venit în mărime de **7% din valoarea contractului**.

Acest impozit se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.

Persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și transmit altor persoane fizice în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct), suprafață proprietate imobiliară, sunt obligate să înregistreze contractul de transmitere în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct), suprafață a proprietății imobiliare (în continuare Contract) la Serviciul Fiscal de Stat în termen de 7 zile de la data încheierii Contractului, conform modului prevăzut de **Ordinul Directorului SFS nr. 622/2018**.

Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie și/sau în folosință a bunului imobil.

Dacă contractul a fost reziliat, contribuabilul (locatorul/arendatorul) urmează să depună Declarația privind rezilierea contractului de transmitere în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct), suprafață a proprietății imobiliare la Direcția deservire fiscală.

Astfel, veniturile menționate supra **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18**, deoarece din veniturile prenotate se achită impozit pe venit conform modului descris.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Venitul din locațiunea bunului mobil primit de la o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător

Atragem atenția asupra faptului că prevederile art. 90¹ alin. (3⁴) din Codul fiscal stabilesc obligația de înregistrare și modul de achitare a impozitului pe venit doar pentru posesia și folosința unui bun imobil și nu se răsfrâng asupra bunurilor mobile.

În cazul în care două persoane încheie un contract de locațiune a unui bun mobil, atunci acest contract nu urmează să fie înregistrat la organul fiscal.

Concomitent, menționăm că potrivit art. 18 lit. d) din CF, veniturile din chirie (arendă) sunt surse de venit impozabile și se includ în venitul brut.

Astfel, persoana fizică care obține venit de la transmiterea în locațiune/darea în orice formă de posesie a unui bun mobil altei persoane fizice, urmează, prin prisma prevederilor art. 83 alin. (2) din CF, **să declare venitul respectiv în Declarația CET18, poziția C4**, venitul respectiv fiind impozitat la cota de **12%**, potrivit art. 15 lit. a) din CF.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

3. Venituri obținute din arendă

Veniturile din arenda unui teren agricol achitate de o persoană juridică sau o persoană fizică care desfășoară activitate de întreprinzător

În conformitate cu prevederile art. 90¹ alin. (3) din CF, persoanele specificate la art. 90 rețin un impozit în mărime de 12% din veniturile obținute de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, de la transmiterea în posesie și/sau folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) a proprietății mobiliare și imobiliare, **cu excepția arendeii terenurilor agricole**.

Totodată, menționăm faptul că în conformitate cu alin. (4) art. 90¹ din CF, reținerea finală a impozitului indicat scutește persoana fizică de la includerea veniturii prenotat în componența veniturii brut, precum și de la declararea acestuia.

Dar, luând în considerare că veniturile din arenda terenurilor agricole este o excepție la art. 90¹ alin. (3) și la achitarea veniturii nu se aplică reținea la sursă a impozitului pe venit, obligațiile fiscale îi aparțin persoanei fizice - beneficiar al veniturii, acesta fiind obligată să asigure declararea venitului obținut prin reflectarea acestuia în **Declarația CET18, la**

poziția C4, venit respectiv fiind impozitat la cota de **12%**, potrivit art. 15 lit.a) din CF

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Veniturile din arenda unui utilaj agricol sau a unei clădiri cu destinație agricolă achitate de o persoană juridică sau o persoană fizică care desfășoară activitate de întreprinzător

Art. 90¹ alin. (3) din CF stabilește că nu se reține impozit pe venit la sursa de plată doar în cazul în care plata este pentru arenda terenurilor agricole. Respectiv, în situația în care venitul obținut de către persoana fizică este aferent transmiterii în posesie și/sau folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) a proprietății mobiliare și imobiliare, alta decât teren agricol, atunci în temeiul prevederilor art. 90¹ alin. (3) din CF, plătitorul veniturii urmează să asigure rețierea impozit pe venit în mărime de 12%.

Persoana fizică – beneficiar al veniturii, în temeiul art. 90¹ alin. (4) din CF, **nu are obligația de a reflecta acest venit în Declarația CET18**.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Veniturile din arenda unui teren agricol achitate de o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător

Conform art. 90¹ alin. (3⁴) din CF, persoanele fizice, care transmit în arendă proprietăți imobiliare, achită impozit pe venit în mărime de 7% din valoarea contractului de arendă.

Acest impozit se achită lunar, cel târziu la data de 25 a lunii în curs, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.

Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în arendă după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie și/sau în folosință a bunului imobil.

Contractul de arendă a unui bun imobil încheiat între 2 persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător urmează a fi înregistrat la SFS, în termen de 7 zile de la data încheierii Contractului (art. 90¹ alin. (3⁴) CF), conform modului prevăzut de **Ordinul Directorului SFS nr. 622/2018**.

Astfel, veniturile sus-menționate **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18**.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Veniturile din arenda unui utilaj agricol achitate de o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător

Art. 90¹ alin. (3⁴) din CF stabilește obligația de înregistrare și modul de achitare a impozitului pe venit doar pentru arenda unui bun imobil.

În cazul în care două persoane fizice încheie un contract de arendă a unui utilaj agricol (bun mobil), atunci acest contract nu urmează să fie înregistrat la SFS.

Concomitent, menționăm că potrivit art. 18 lit. d) din CF, veniturile din chirie (arendă) sunt surse de venit impozabile și se includ în venitul brut.

Astfel, persoana fizică care obține venit de la transmiterea în arendă a unui bun mobil (utilaj agricol) altei persoane fizice, urmează, prin prisma prevederilor art. 83 alin. (2) din CF, **să declare venitul respectiv în Declarația CET18, la**

poziția C4, venitul respectiv fiind impozitat la cota de 12%, potrivit art. 15 lit. a) din CF.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

4. Royalty (drept de autor)

Royalty achitat de către persoanele juridice sau persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător

În scopuri fiscale, noțiunea de royalty este stabilită în art. 12 pct. 1) din CF. Conform prevederilor art. 18 lit. h) din CF, venitul achitat sub formă de royalty (redevențe) este stabilit drept sursă de venit impozabilă.

Impozitarea veniturilor sub formă de royalty (redevențe) achitate persoanelor fizice se efectuează prin reținerea finală a impozitului în mărime de – 12%, conform prevederilor art. 90¹ alin. (3¹) din CF.

Potrivit prevederilor art. 90¹ alin. (4) din CF, reținerea finală a impozitului stabilit prin articolul menționat scutește beneficiarul veniturilor specificate la art. 90¹ alin. (3¹) de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora.

Totodată, este necesar de menționat că potrivit art. 20 lit. z¹¹) din CF, veniturile sub formă de royalty ale **persoanelor fizice în vârstă de 60 ani și mai mult** din domeniul literaturii, artei și științei sunt **surse de venit neimpozabile, aferent cărora nu apare obligația reținerii impozitului la sursa de plată.**

Astfel, veniturile sus-menționate **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18.**

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Royalty achitat de către o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător

Conform prevederilor art. 18 lit. h) din CF, venitul achitat sub formă de royalty (redevențe) este stabilit ca sursă de venit impozabilă.

Doar veniturile sub formă de royalty ale persoanelor fizice în vârstă de 60 ani și mai mult din domeniul literaturii, artei și științei sunt stabilite ca surse de venit neimpozabile.

Astfel, persoana fizică care a obținut venit sub formă de royalty de la o persoană fizică care nu practică activitate de întreprinzător urmează, prin prisma prevederilor art. 83 alin. (2) din CF, **să declare venitul respectiv în Declarația CET18, poziția C4**, venitul respectiv fiind impozitat la cota de 12 %, potrivit art. 15 lit. a) din CF.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

5. Venituri obținute din activitatea de întreprinzător (dividende)

Dividende încasate de către acționari/membri unei SA/SRL din RM

În conformitate cu prevederile art. 90¹ alin. (3¹) din CF, persoanele specificate la art. 90 din CF rețin și achită la buget un impozit în mărime de:

- 6% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, cu excepția celor aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;

- 15% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;
- 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net și/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acționari (asociați) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participare depusă în capitalul social;

Prevederile de la liniuțele întâi și a doua ale prezentului alineat se aplică și în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale.

Respectiv, potrivit art.90¹ alin. (4) din CF, reținerea finală a impozitului stabilit prin prezentul articol scutește beneficiarul câștigurilor și veniturilor specificate supra, de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora în Declarația CET18.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Dividende primite de la un agent economic care nu are relații cu sistemul bugetar al RM (UTA Transnistria)

Potrivit art. 13 alin. (1) lit. b) din CF, subiecții ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pe parcursul perioadei fiscale obțin venituri impozabile din orice surse aflate în RM și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în RM.

Subiecții impunerii sunt obligați să declare venitul brut obținut din toate sursele (art. 13 alin. (2) din CF).

Obiect al impunerii îl constituie venitul din orice surse aflate în RM, inclusiv facilitățile acordate de angajator, precum și din orice surse aflate în afara RM pentru activitatea în RM, cu excepția deducerilor și scuturilor la care au dreptul, obținut de persoanele fizice rezidente cetățeni ai RM care nu desfășoară activitate de întreprinzător (art. 14 alin. (1) lit. b) din CF).

Prin derogare de la prevederile alin. (1) și (2) ale art. 14 din CF, obiect al impunerii pentru câștigurile și veniturile specificate la cap. 10¹ și 10² din Codul fiscal, la art. 88¹ și la art. 90¹ alin. (3), (3¹), (3³), (3⁴), (3⁵) și (3⁶), precum și pentru veniturile specificate la art.14¹ alin.(2), este exclusiv acest câștig și/sau venit (art. 14 alin. (3) din Codul fiscal).

Conform art. 18 lit. o) din CF, alte venituri care nu sunt neimpozabile conform legislației fiscale, reprezintă surse de venit impozabile.

În conformitate cu prevederile art. 90¹ alin. (3¹) din CF, persoanele specificate la art. 90 din CF rețin și achită la buget un impozit în mărime de:

- 6% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, cu excepția celor aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;
- 15% din dividende, inclusiv sub formă de acțiuni sau cote-părți, aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;
- 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net și/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acționari (asociați) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participare depusă în capitalul social;

Prevederile de la liniuțele întâi și a doua ale prezentului alineat se aplică și în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale.

Reținerea finală a impozitului stabilit prin prezentul articol scutește beneficiarul câștigurilor și veniturilor specificate la alin. (3¹), art. 90¹ din CF, de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora (art. 90¹ alin. (4) din CF).

Potrivit art. 182 alin. (1) din Codul fiscal, persoana cu funcție de răspundere a contribuabilului obligat, conform legislației fiscale, să rețină sau să perceapă de la o altă persoană impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile și să le verse la buget este responsabilă de plata impozitelor și taxelor, majorărilor de întârziere și/sau amenzilor nereținute, nepercepute și netransferate în modul stabilit la buget dacă:

- a) reținerea, perceperea sau transferul intră în atribuțiile ei;
- b) ea a știut sau trebuia să știe că impozitele, taxele, majorările de întârziere (penalitățile) și/sau amenzile nu au fost reținute, percepute sau transferate de contribuabil.

Concomitent, menționăm că scutirea de la declararea și impozitarea veniturilor menționate la art. 90¹ din CF se condiționează de reținerea finală a impozitului la sursa de plată.

Astfel, veniturile obținute de către persoanele fizice rezidente a RM, care nu au fost impozitate la sursa de plată conform art. 90¹ din CF, urmează a fi declarate și impozitate în RM conform modului general stabilit la cotele stabilite de art. 15 din CF.

Totodată, legislația în vigoare nu prevede anumite reglementări privind tratamentul fiscal al veniturilor obținute de către contribuabili persoanele fizice cetățeni, pe teritoriul RM, de la agenții economici care nu au relații cu sistemul bugetar al RM.

Reieșind din cele menționate, contribuabilii care au obținut venituri sub formă de dividende de la agenții economici care nu au relații cu sistemul bugetar al RM, urmează să declare, să calculeze și să achite impozitul pe venit conform modului general stabilit.

Prin urmare, veniturile menționate supra, **urmează a fi reflectate în Declarația CET18, la poziția C4** și impozitate la cota de 12% dacă din acestea **nu a fost reținut impozit pe venit la sursa de plată.**

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Profitul repartizat fondatorului întreprinzătorului individual

Potrivit art. 14 pct. 1 și 2 din Legea nr. 845/1992, întreprinderea individuală se echivalează cu întreprinzătorul individual. Întreprinderea individuală nu este persoană juridică și se prezintă în cadrul raporturilor de drept ca persoană fizică întreprinzător individual.

Totodată, din definiția noțiunii de dividend rezultă că acesta este un venit obținut din repartizarea (distribuirea) profitului net între acționari (asociați) ca urmare a deținerii participațiilor (acțiunilor, părților sociale) la capitalul social, realizată în condițiile stabilite de lege, de actul de constituire (statutul), hotărârea adunării generale a acționarilor (asociaților), decizia acționarului (asociatului) unic și/sau

decizia consiliului societății, cu excepția venitului obținut în cazurile lichidării complete a agentului economic.

Prin urmare, întreprinzătorii individuali nu sunt acționari (asociați) și nu dețin cote în capitalul social. Astfel, repartizarea profitului întreprinderii individuale către fondator nu se catalogează drept plată a dividendelor, și respectiv nu se reține impozitul pe venit în mărime de 6%.

Totodată, aceste venituri **nu urmează a fi declarate în CET18**, deoarece veniturile întreprinzătorului individual se declară conform dării de seamă prezentată de către întreprinzătorul individual pentru activitatea de întreprinzător desfășurată (forma VEN12, UNIF21 sau IU17).

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

6. Venituri obținute din dobânzi

Dobânzile achitate de către persoanele juridice sau persoanele fizice ce practică activitate de întreprinzător (cu excepția băncilor și persoanelor specificate la art. 90¹ alin. (3⁷) Cod fiscal)

Potrivit art. 89 CF, fiecare plătitor menționat la art. 90, de dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor efectuate în folosul întreprinzătorilor individuali și al gospodăriilor țărănești (de fermier), este obligat să rețină din fiecare dobândă și să achite ca parte a impozitului o sumă egală cu 12% din plată.

Corespunzător, **la prezentarea Declarației CET18**, veniturile sub formă de dobândă **urmează a fi reflectate la poziția C4** unde se indică suma veniturilor obținute sub formă de dobândă și suma impozitului pe venit reținut din acestea.

Dobânzi aferente valorilor mobiliare de stat achitate persoanei fizice

Potrivit art. 89 CF, fiecare plătitor menționat la art. 90, de dobânzi în folosul persoanelor fizice, cu excepția celor efectuate în folosul întreprinzătorilor individuali și al gospodăriilor țărănești (de fermier), este obligat să rețină din fiecare dobândă și să achite ca parte a impozitului o sumă egală cu 12% din plată.

Prin Legea nr. 214/2024 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală și vamală), a fost completată lista surselor de venit neimpozabile specificată la art. 20 din Codul fiscal.

Astfel, conform art. 20 lit. z²⁰) din Codul fiscal, veniturile persoanelor fizice rezidente obținute sub formă de creștere de capital sau dobânzi aferente valorilor mobiliare de stat și/sau aferente obligațiunilor emise de autoritățile administrației publice locale **constituie surse de venit neimpozabile începând cu 15 august 2024.**

În acest sens, veniturile obținute sub formă de dobânzi aferente valorilor mobiliare de stat achitate persoanei fizice **după data de 15 august 2024 nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18, iar aferent veniturilor obținute până la 15 august 2024, apare obligația reflectării acestora în Declarația CET18, la poziția C 3.2.1..**

Dobânzile achitate de către bănci, asociații de economii și împrumut, furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni

Conform art. 90¹ alin. (3⁷) din CF, băncile, asociațiile de economii și împrumut, furnizorii de servicii de finanțare participativă, precum și emitenții de titluri de creanță și obligațiuni, (altele decât cele prevăzute la art. 20 lit. z²⁰) din CF, începând cu 15 august 2024) rețin un impozit în mărime de 6% din dobânzile achitate în folosul persoanelor fizice rezidente.

Potrivit prevederilor art. 90¹ alin. (4) din CF, reținerea finală a impozitului stabilit prin articolul menționat scutește beneficiarul veniturilor specificate la art. 90¹ alin. (3⁷) de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora în Declarația CET18.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Dobânzile achitate de către o persoană fizică ce nu practică activitate de întreprinzător altei persoane fizice ce nu practică activitate de întreprinzător

Conform art. 18 lit. g) din CF, venitul obținut sub formă de dobândă constituie sursă de venit impozabilă.

Luând în considerare faptul că, în cazul în care persoana fizică achită altei persoane fizice venituri impozabile, plătitorul nu reține în prealabil impozit pe venit, venitul urmează a fi declarat de persoana fizică care a încasat aceste venituri, respectiv, aceste venituri **urmează a fi reflectate în Declarația CET18, la poziția C4 și impozitate la cota de 12%**, conform prevederilor art. 15 lit. a) din CF.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

7. Venituri obținute urmare a desfășurării activității de blogging/freelance/influencing (altele decât royalty)

Venituri achitate de către persoana fizică ce nu desfășoară activitate de întreprinzător

Potrivit art. 13 alin. (1) lit. b) din CF, subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător și care pe parcursul perioadei fiscale obțin venituri impozabile din orice surse aflate în RM și din orice surse aflate în afara RM pentru activitatea lor în RM.

Concomitent, conform alin. (2) aceluiași articol, subiecții impunerii sunt obligați să declare venitul obținut din toate sursele.

În acest sens, potrivit art. 14 alin. (1) din Cod, constituie obiect al impunerii, venitul din orice surse aflate în RM, precum și din orice surse aflate în afara RM, cu excepția deducerilor și scutirilor la care au dreptul, obținut de persoanele fizice rezidente ale RM.

Prin urmare, veniturile obținute de către persoanele fizice urmare a desfășurării activității de blogging/freelance/influencing de la persoanele fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător **urmează a fi reflectate la codul C4 din Declarația CET18** și impozitate la cota de 12%, stabilită la art. 15 lit. a) din CF.

Venituri achitate de persoanele juridice sau fizice ce desfășoară activitate de întreprinzător

Conform art. 88 alin. (5) din CF, veniturile persoanei fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, obținute din prestarea serviciilor și/sau lucrărilor, precum și veniturile membrilor consiliului sau comisiei de cenzori a întreprinde-

rilor sunt considerate drept salariu din care se reține impozitul conform cotei prevăzute la art. 15 lit. a) din CF.

În acest context, dacă persoana fizică a obținut venit ca urmare a desfășurării activității de blogging/freelance/influencing în baza unui contract civil, venitul achitat persoanei fizice urmează a fi supus impozitării.

Prin urmare, **la prezentarea Declarației CET18**, aceste venituri urmează a fi **reflectate la poziția C1**, unde se indică suma veniturilor obținute și suma impozitului pe venit reținut din acestea.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Venituri achitate de către platformele de socializare (youtube, tiktok, instagram etc.)

Potrivit art. 13 alin. (1) lit. b) din CF, subiecți ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente cetățeni ai RM care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pe parcursul perioadei fiscale obțin venituri impozabile din orice surse aflate în RM și din orice surse aflate în afara RM pentru activitatea lor în RM.

Concomitent, conform alin. (2) aceluiași articol, subiecții impunerii sunt obligați să declare venitul obținut din toate sursele.

În acest sens, potrivit art. 14 alin. (1) din Cod, constituie obiect al impunerii, venitul din orice surse aflate în RM, precum și din orice surse aflate în afara RM, cu excepția deducerilor și scutirilor la care au dreptul, obținut de persoanele fizice rezidente ale RM.

Prin urmare, dacă persoana fizică a obținut venit din platformele de socializare ca urmare a desfășurării de către aceasta a activității de blogger/freelancer/influencer, acesta urmează a fi supus impozitării la cota stabilită la art. 15 lit. a) din Cod.

Astfel, aceste venituri **urmează a fi reflectate la codul C4 din Declarația CET18** și impozitate la cota de 12%.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Ține de menționat că din veniturile respective putea fi reținut deja impozitul pe venit în țara de rezidență fiscală a entității generatoare de venit, în acest sens aspectul impozitării urmează a fi examinat prin prisma prevederilor tratatului internațional privind evitarea dublei impuneri cu țara în care a fost reținut impozitul pe venit.

8. Venituri obținute din înstrăinarea proprietății private nefolosite în activitatea de întreprinzător (creșterea de capital)

Proprietatea privată nefolosită în activitatea de întreprinzător, potrivit art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul fiscal, se consideră **activ de capital**.

Totodată, potrivit art. 18 lit. e) din Codul fiscal, creșterea de capital definită la art. 40 alin. (7) reprezintă **sursă de venit impozabilă care se include în venitul brut**.

Conform prevederilor art. 40 alin. (1) din CF, **mărimea creșterii sau pierderii de capital** provenite din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital este **egală cu diferența dintre suma încasată (venitul obținut) și baza valorică a acestor active**.

Concomitent, potrivit art. 42 alin. (1) din Cod, baza valorică a activelor de capital **se confirmă documentar** conform modului stabilit de MF și constituie:

- a) valoarea activelor de capital procurate;
- b) valoarea activelor de capital create de contribuabil. În cazul lipsei documentelor de confirmare a valorii bunurilor imobiliare construite cu forțele proprii, baza valorică constituie valoarea de piață estimată de organele cadastrale teritoriale;
- c) valoarea activelor (la data dobândirii dreptului de proprietate) obținute ca urmare a redistribuirii (transmiterii) proprietății în devălmășie între soți sau între foștii soți, dacă o astfel de redistribuire (transmitere) rezultă din necesitatea împărțirii proprietății comune în caz de divorț;
- d) valoarea de piață a activelor de capital (la data dobândirii dreptului de proprietate) obținute prin moștenire, titlu de donație sau prin contractul de întreținere pe viață;
- e) valoarea de piață a activelor de capital (la data dobândirii dreptului de proprietate) obținute prin schimb;
- f) valoarea activelor de capital privatizate;
- g) zero în cazul lipsei documentelor de confirmare a activelor de capital;
- h) valoarea activelor confirmate documentar – în alte cazuri;
- i) valoarea activelor de capital obținute fără plată, în cazul în care din valoarea respectivă a fost achitat impozitul pe venit.

Astfel, suma creșterii de capital în perioada fiscală se calculează din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul perioadei fiscale în mărirea de 50% conform art. 40 alin. (7) din CF.

În același context, potrivit art. 40 alin. (5¹) din Cod, creșterea sau pierderea de capital **nu este recunoscută în scopuri fiscale** în cazul înstrăinării unui **autoturism** care a fost în proprietatea contribuabilului **cel puțin 3 ani până la data înstrăinării**, cu excepția autovehiculelor de colecție de interes istoric sau etnografic.

Potrivit art. 20 lit. y³) din CF, veniturile obținute de persoanele fizice rezidente (cetățeni ai Republicii Moldova și apatrizi) de la înstrăinarea locuinței de bază reprezintă surse de venit neimpozabile.

Prevederile art. 5 pct. 46) din Codul fiscal stabilesc că locuință de bază este locuința care întrunește cumulativ următoarele condiții:

- a) este proprietatea contribuabilului în decurs de cel puțin 3 ani;
- b) constituie domiciliul/reședința contribuabilului în decursul ultimilor 3 ani până la momentul înstrăinării.

Important de menționat că, prin Legea nr. 214/2024 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală și vamală), au fost operate modificări la art. 5 pct. 46) din Codul fiscal, care sunt puse în aplicare începând cu perioada fiscală 2025.

În acest sens, **la determinarea obligației fiscale aferente anului 2025**, contribuabilul urmează să țină cont că, în cazul în care domiciliul/reședința a fost anulat/anulată cu cel mult 90 de zile înainte de data înstrăinării, aceasta oricum se

va încadra în noțiunea de locuință de bază și, respectiv, înstrăinarea acesteia nu reprezintă sursă de venit impozabilă.

Drept **domiciliu**, potrivit art. 39 alin. (1) din Codul civil, urmează a fi interpretat locul menționat ca atare în buletinul de identitate sau, după caz, în alt act de identitate prevăzut de lege.

Potrivit art. 40 alin. (5) din CF, **creșterea sau pierderea de capital, nu este recunoscută** în cazul încheierii unui contract de donație între **rude de gradul I**, precum și între soți.

Astfel, la înstrăinarea activelor de capital, cu excepția locuinței de bază, donațiilor între rude de gradul I, precum și între soți, persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător, vor calcula impozitul pe venit, ținând cont de suma impozabilă a creșterii de capital, aplicând cota stabilită la art. 15 lit. a) din Codul fiscal, **cu reflectarea creșterii de capital la poziția C2** - unde se indică suma venitului impozabil sub formă de creștere de capital, care se determină în baza compartimentului K „Calculul creșterii sau pierderilor de capital”. În col. 3 „Suma venitului brut obținut” se reflectă suma de la poziția K8, iar în col. 4 „Suma impozitului pe venit care a fost reținut la sursa de plată” – suma impozitului reținut din plățile îndreptate în favoarea persoanei fizice rezidente pentru înstrăinarea activului (activelor) de capital.

Exemplu

Persona fizică vinde un automobil. Automobilul este proprietate privată nefolosit în activitatea de întreprinzător care se califică ca activ de capital, potrivit art. 39 alin. (1) din CF.

Mărirea creșterii de capital provenite din vânzarea activelor de capital, inclusiv a automobilului este egală cu diferența dintre suma încasată și baza valorică a acestor active (art. 40 alin. (1) din CF).

Baza valorică a automobilului constituie costul de cumpărare a acestuia și se confirmă documentar.

În calitate de documente ce confirmă baza valorică a automobilului ar putea servi: contractul de vânzare – cumpărare, invoice, declarația vamală (în cazul importului acestuia), factura fiscală și actul confirmativ privind achitarea de fapt a prețului.

În luna septembrie 2024 o persoană fizică a vândut automobilul procurat în 2022 pentru uz personal unei persoane fizice la prețul de vânzare de 180 000 lei. Conform Contractului de vânzare-cumpărare, costul de procurare a automobilului a constituit 150 000 lei.

Prin urmare, persoana fizică obține o creștere de capital impozabilă în mărime de 30 000 lei (180 000 – 150 000).

În conformitate cu art. 40 alin. (7), din creșterea de capital obținută **se impozitează doar 50%**. Astfel, impozitul pe venit va constitui 1 800 lei (30 000 x 50% x 12%).

Totodată, în cazul în care, automobilul vândut în 2024 ar fi fost în proprietate mai mult de 3 ani, atunci creșterea de capital nu urma a fi impozitată conform art. 40 alin. (5¹) din Codul fiscal).

Important!

În cazul în care persoana fizică nu dispune de documente confirmative privind costul de cumpărare a automobilului, impozitul pe venit în mărime de 12% se va calcula din suma creșterii de capital, fără a lua în calcul costul de cumpărare a acestuia.

În exemplul nostru, impozitul pe venit în cazul lipsei documentelor confirmative de procurare a automobilului ar constitui 10 800 lei (180 000 x 50% x 12%).

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

9. Venituri obținute sub formă de donație

Veniturile obținute din donația efectuată de către persoana fizică ce nu desfășoară activitate de întreprinzător

Potrivit art. 20 lit. i) din CF, patrimoniul primit de către persoanele fizice cetățeni ai RM cu titlu de donație sau de moștenire, cu excepția donațiilor efectuate conform art. 90¹ alin. (3¹), constituie sursă de venit neimpozabilă.

Reieșind din prevederile art. 453 alin. (1) și (2) din Codul civil, patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate.

Toate bunurile persoanei fizice fac parte componentă a patrimoniului ei.

În acest context, bunurile care nu sunt raportate la categoria de bunuri imobile, inclusiv banii, valorile mobiliare și alte titluri de valoare, sunt considerate bunuri mobile.

Astfel, patrimoniul primit cu titlu de donație de către persoana fizică rezidentă, **nu urmează a fi reflectat în Declarația CET18.**

Important!

Persoana fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător se consideră drept persoană care a obținut venit în mărimea sumei mijloacelor bănești donate, în partea în care suma totală **depășește venitul pe parcursul perioadei fiscale în care a fost făcută donația.** Prevederile menționate nu se extind asupra persoanelor care fac donații persoanelor care au calitatea de rudă, afin de gradul I, precum și calitatea de soț/soție (art. 21 alin. (4) din Cod).

În acest sens, persoana fizică care efectuează donația mijloacelor bănești în scopuri fiscale va constata venit. Venitul în scopuri fiscale va fi evaluat în mărimea sumei mijloacelor bănești donate în partea în care aceasta depășește venitul pe parcursul perioadei fiscale în care a fost făcută donația.

Prin urmare, **veniturile respective urmează a fi reflectate în Declarația CET18**, unde la poziția F1 se va reflecta venitul impozabil până la constatarea sumei donațiilor mijloacelor bănești în scopuri fiscale (valoarea pozitivă obținută din diferența C5 col. 3 – DE), la poziția F2 se va indica suma donației mijloacelor bănești efectuate conform art. 21 din Cod, iar la poziția F3 se efectuează constatarea veniturilor sub formă de donație a mijloacelor bănești în scopuri fiscale.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

Veniturile obținute din donația efectuată de către persoana juridică sau fizică ce desfășoară activitate de întreprinzător

Potrivit art. 90¹ alin. (3¹) din Codul fiscal, persoanele specificate la art. 90 rețin și achită la buget un impozit în mărime de 6% din mărimea sumei mijloacelor bănești donate persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

Reținerea finală a impozitului stabilit prin prezentul articol scutește beneficiarul câștigurilor și veniturilor specificate la art. 90¹ din Codul fiscal, de la includerea lor în componența venitului brut, precum și de la declararea acestora (art. 90¹ alin. (4) din Codul fiscal).

Prin urmare, veniturile sus-menționate **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18.**

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

IV. DECLARAREA VENITURILOR OBȚINUTE DIN SURSE DIN AFARA REPUBLICII MOLDOVA

Potrivit prevederilor art. 14 alin. (1) din Codul fiscal, obiect al impunerii cu impozitul pe venit pentru persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova îl constituie:

- b) venitul din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea în RM, cu excepția deducerilor și scutiților la care au dreptul, obținut de persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător;
- c) venitul din investiții și financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obținut de persoanele fizice rezidente cetățeni ai RM care nu desfășoară activitate de întreprinzător.

Venit din investiții constituie venitul obținut din investițiile de capital și din investițiile în activele financiare, dacă participarea contribuabilului la organizarea acestei activități nu este regulată, permanentă și substanțială (art. 12 pct. 5) din Codul fiscal).

Potrivit art. 12 pct. 6) din CF, venit financiar este venitul obținut sub formă de royalty (redevență), anuități, de la darea bunurilor în arendă, locațiune, de la uzufruct, pe diferența de curs valutar, de la activele ce au intrat în mod gratuit, alte venituri obținute ca rezultat al activității financiare, dacă participarea contribuabilului la organizarea acestei activități nu este regulată, permanentă și substanțială.

Este **important de menționat** că, în vederea aprecierii existenței/mărimii obligației fiscale generate de venitul obținut din afara RM, urmează a se ține cont de prevederile tratatelor privind evitarea dublei impunerii în dependență de tipul și țara de proveniență a venitului, în cazul în care acestea sunt încheiate (<https://sfs.md/ro/tratate-internationale>).

1. Veniturile obținute în temeiul contractului de muncă sau contractului de prestări servicii

Pentru persoanele care prestează servicii **de pe teritoriul Republicii Moldova** unui nerezident și primesc remunerații din străinătate pentru activitatea desfășurată pe teritoriul Moldovei, veniturile încasate chiar dacă sunt achitate din străinătate constituie sursă de venit impozabilă în RM, care se impozitează în modul general stabilit.

Venitul pentru munca care a fost prestată/desfășurată pe teritoriul unui stat străin de către cetățeanul RM, acesta **nenținând condițiile de rezident al RM**, nu constituie sursă de venit impozabilă în RM și respectiv, **nu se declară.**

Așadar, conform art. 5 pct. 5) lit. a) din Codul fiscal, rezident este orice persoană fizică care corespunde uneia din cerințele de mai jos:

- i) are domiciliu permanent în RM, inclusiv:
 - se află la tratament sau la odihnă sau la învățătură sau în deplasare peste hotare;
 - este persoană cu funcții de răspundere a RM, aflată în exercițiul funcțiunii peste hotare;

- ii) se află în RM cel puțin 183 de zile pe parcursul anului fiscal;

Menționăm că potrivit art. 82 alin. (1) și (2) din CF, contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin din acest venit în mărime de cel mult 12% din suma venitului, dacă venitul urmează a fi supus impozitării și în RM. Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele RM, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat, cu excepția celui emis în limba engleză sau în limba rusă.

Dacă un tratat internațional care reglementează impozitarea sau include norme care reglementează impozitarea, la care RM este parte, stipulează alte reguli și prevederi decât cele prevăzute de legislația fiscală, se aplică regulile și prevederile tratatului internațional (art. 4 alin. (1) CF).

Astfel, reieșind din cele menționate supra, **la prezentarea Declarației CET18, veniturile urmează a fi reflectate**, dacă sunt aferente **munii desfășurată de pe teritoriul RM de către un rezident**.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

2. Venituri obținute din activitatea de întreprinzător (dividende) de la o întreprindere din străinătate

Potrivit prevederilor art. 14 alin. (1) lit. c) din CF, venitul din investiții și financiar din orice surse aflate în afara Republicii Moldova, obținut de persoanele fizice rezidente cetățeni ai RM care nu desfășoară activitate de întreprinzător reprezintă obiect al impunerii cu impozitul pe venit.

Concomitent, venit din investiții constituie venitul obținut din investițiile de capital și din investițiile în activele financiare, dacă participarea contribuabilului la organizarea acestei activități nu este regulată, permanentă și substanțială (art. 12 pct. 5) din CF).

Potrivit art. 12 pct. 6) din CF, venit financiar este venitul obținut sub formă de royalty (redevență), anuități, de la darea bunurilor în arendă, locațiune, de la uzufruct, pe diferența de curs valutar, de la activele ce au intrat în mod gratuit, alte venituri obținute ca rezultat al activității financiare, dacă participarea contribuabilului la organizarea acestei activități nu este regulată, permanentă și substanțială.

Suma venitului din investiții **urmează a fi inclusă în componența venitului brut și declarată de persoanele fizice cetățeni ai RM**.

Astfel, la prezentarea CET18 pentru anul fiscal de gestiune, persoana fizică la poziția (C3) „Venitul obținut din surse aflate în afara Republicii Moldova”, urmează să indice la codul (C3.1) suma venitului din investiții, inclusiv (C3.1.1) suma venitului sub formă de dividende, iar la compartimentul „Impozitul pe venit reținut la sursa de plată” va indica suma impozitului pe venit reținut din veniturile din investiții. Achitarea impozitului calculat urmează a fi efectuată în același termen, iar trecerea în cont a impozitului achitat în alt stat se va asigura în perioada fiscală în care venitul respectiv a fost supus impozitării în RM.

Menționăm că potrivit art. 82 alin. (1) și (2) din CF, contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin din venitul sub formă de dividen-

de în mărime de cel mult 12% din suma venitului. Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele RM, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat, cu excepția celui emis în limba engleză sau în limba rusă.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

3. Royalty achitat de către o entitate juridică din străinătate

Veniturile obținute din străinătate sub formă de royalty se impozitează în modul general stabilit și în RM.

Menționăm că potrivit art. 82 alin. (1) și (2) din CF, contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin din venitul sub formă de royalty în mărime de cel mult 12% din suma venitului.

Concomitent, potrivit art. 4 alin. (1) din CF, dacă un tratat internațional care reglementează impozitarea sau include norme care reglementează impozitarea, la care RM este parte, stipulează alte reguli și prevederi decât cele prevăzute de legislația fiscală, se aplică regulile și prevederile tratatului internațional.

Luând în considerare cele menționate supra, veniturile **urmează a fi reflectate în Declarația CET18**.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

4. Venituri obținute din chirie (locațiune, arendă), uzufruct primite din străinătate

Veniturile obținute din străinătate din chirie (locațiune, arendă), uzufruct se impozitează în modul general stabilit și în RM.

Menționăm că potrivit art. 82 alin. (1) și (2) din CF, contribuabilul are dreptul de a trece în cont impozitul pe venit, achitat în orice stat străin, din acest venit în mărime maxim de 12%.

Trecerea în cont a impozitului pe venit poate fi efectuată cu condiția prezentării de către contribuabil a documentului care confirmă achitarea (reținerea) impozitului pe venit peste hotarele RM, certificat de organul competent al statului străin respectiv, cu traducere în limba de stat, cu excepția celui emis în limba engleză sau în limba rusă.

Concomitent, potrivit art. 4 alin. (1) din Codul fiscal, dacă un tratat internațional care reglementează impozitarea sau include norme care reglementează impozitarea, la care RM este parte, stipulează alte reguli și prevederi decât cele prevăzute de legislația fiscală, se aplică regulile și prevederile tratatului internațional.

Luând în considerare cele menționate supra, veniturile **urmează a fi reflectate în Declarația CET18**.

Regimul fiscal este identic pentru această sursă de venit atât pentru anul 2024, cât și pentru anul 2025.

V. SURSE DE VENIT NEIMPOZABILE

În temeiul prevederilor art. 20 din Codul fiscal, în venitul brut al persoanei fizice nu se includ și respectiv, **nu urmează a fi reflectate în Declarația CET18** următoarele tipuri de venit:

- a) anuitățile sub formă de drepturi de asigurări sociale achitate din bugetul asigurărilor sociale de stat și drepturi de asistență socială achitate din bugetul de stat, specificate de legislația în vigoare, inclusiv primite în baza tratatelor internaționale la care RM este parte; sumele și despăgubirile de asigurare, primite în baza contractelor de asigurare și coasigurare, exclusiv primite în cazul înlocuirii forțate a proprietății conform art. 22;
- b) despăgubirile și indemnizațiile unice primite, conform legislației, în urma unui accident de muncă sau în urma unei boli profesionale, de salariați ori de moștenitorii lor legali;
- c) plățile, precum și alte forme de compensații acordate în caz de boală, de traumatisme, sau în alte cazuri de incapacitate temporară de muncă, conform contractelor de asigurare de sănătate;
- c¹) plățile primite de către salariați în scopul compensării costurilor pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani în mărime ce nu depășește valoarea nominală de 2500 de lei lunar pentru fiecare copil al salariatului;
- c²) cadourile în natură, inclusiv vouchere, primite de către salariați, **precum și cele oferite pentru copiii minori ai acestora, cu ocazia zilelor de sărbătoare nelucrătoare conform Codului muncii și a zilelor de naștere ale salariaților**, al căror quantum nu depășește valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat (**pentru anul fiscal 2024**);
- c²) cadourile în natură, inclusiv voucherele oferite salariaților, al căror quantum anual **în raport cu un salariat** nu depășește cumulativ valoarea de 10% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat (începând cu anul fiscal 2025);
- d) compensarea cheltuielilor salariaților legate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu: pentru aparatul Președintelui Republicii Moldova, Parlament și aparatul acestuia, aparatul Guvernului, în limitele și în modul stabilite de Președintele Republicii Moldova, Parlament și, respectiv, de Guvern. Compensarea cheltuielilor salariaților agenților economici legate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu, în limitele stabilite de actele normative și în modul stabilit de Guvern. Compensarea cheltuielilor salariaților legate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu în cazul depășirii limitelor de cazare stabilite de Guvern;
- d¹) restituirea cheltuielilor și plăților compensatorii ce țin de executarea obligațiilor de serviciu ale militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale și de ocrotire a normelor de drept, securității statului și ordinii publice din contul bugetului de stat, și anume:
- restituirea cheltuielilor la transportul militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă din organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice și membrilor familiilor lor, al bunurilor personale ale acestora în legătură cu încadrarea în serviciu, îndeplinirea serviciului și trecerea în rezervă (retragerea), inclusiv a cheltuielilor de transport legate de deplasare la tratament balneosanatorial, locul petrecerii concediului obligatoriu, precum și a cheltuielilor la transportul recruților și rezerviștilor chemați la concentrare sau mobilizare;
 - restituirea cheltuielilor de transport tur-retur funcționarilor vamali care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul;
 - indemnizația de transfer;
 - indemnizația unică de instalare;
 - indemnizația unică plătită absolvenților instituțiilor de învățământ militar și instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială;
 - compensația bănească pentru închirierea spațiului locativ;
 - compensația bănească pentru procurarea sau construcția spațiului locativ;
 - compensația bănească, echivalentă normelor de asigurare pentru rația alimentară și echipament, în mărimea stabilită de Guvern;
- d²) sumele primite de către persoane fizice și juridice ca despăgubire pentru prejudiciul cauzat sau/și venitul ratat ca urmare a efectuării cercetărilor arheologice pe terenurile aflate în proprietatea sau în posesia acestor persoane;
- d³) sumele primite de către persoane fizice și juridice ca despăgubire pentru prejudiciul ce le-a fost cauzat ca urmare a unei acțiuni ilegale (inacțiuni) ori ca urmare a unor calamități naturale sau tehnogene, cataclisme, epidemii, epizootii;
- d⁴) sumele primite de proprietari sau deținători pentru bunurile rechiziționate în interes public, pe perioada rechiziției, conform legislației;
- d⁵) compensația bănească acordată de la bugetul de stat persoanelor beneficiare ale Programului de stat „Prima casă”, în modul stabilit de Guvern;
- d⁶) plățile menționate la art. 24 alin. (19), (19³), (19⁴), (20), **(24)** și (26) care nu depășesc plafonul stabilit de Guvern sau de prezentul cod (**alin. (24) începând cu 01 ianuarie 2025**);
- d⁷) compensația bănească anuală acordată personalului didactic din instituțiile publice de învățământ general, conform modului stabilit de Guvern;
- d⁸) indemnizațiile acordate persoanelor fizice de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru promovarea angajării șomerilor conform art. 41 din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj;
- d⁹) sumele primite de către persoanele fizice sau juridice ca despăgubire pentru bunurile expropriate pentru cauze de utilitate publică (începând cu **16 mai 2024**);
- d¹⁰) alocația pentru sporirea accesului la educație de calitate, prevăzută de Codul educației, în mărimea și modul stabilite de Guvern (**începând cu 17 iunie 2024**);
- e) bursele elevilor, studenților și persoanelor aflate la învățământ postuniversitar sau la învățământ postuniversitar specializat la instituțiile de învățământ de stat și particulare, în conformitate cu legislația cu privire la

învățământ, stabilite de aceste instituții de învățământ, precum și bursele acordate de către organizațiile filantropice, cu excepția retribuției pentru activitatea didactică sau de cercetare, indemnizațiile unice acordate tinerilor specialiști angajați la lucru, conform repartiției, în localitățile rurale;

- f) pensiile alimentare și indemnizațiile pentru copii;
- h) compensațiile nominative plătite păturilor insuficient asigurate, social vulnerabile ale populației, precum și prestațiile de asigurări sociale, care nu sînt achitate sub formă de anuități;
- i) patrimoniul primit de către persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova cu titlu de donație sau de moștenire, cu excepția donațiilor efectuate conform art. 90¹ alin. (3¹);
- i¹) patrimoniul primit de către casele de copii de tip familial cu titlu de donație;
- j) veniturile de la primirea gratuită a proprietății, inclusiv a mijloacelor bănești, conform deciziei Guvernului sau a autorităților competente ale administrației publice locale;
- l) ajutoarele primite de la organizații filantropice – fundații și asociații obștești – în conformitate cu prevederile statutului acestor organizații și ale legislației;
- m) contribuțiile la capitalul unui agent economic și contribuțiile vărsate în vederea acoperirii pierderilor financiare și echilibrării activelor nete negative, prevăzute la art. 55;
- n) veniturile misiunilor diplomatice și altor misiuni asimilate lor, organizațiilor statelor străine, organizațiilor internaționale și personalului acestora, prevăzute la art. 54;
- o) sumele pe care le primesc donatorii de sînge de la instituțiile medicale de stat;
- p¹) cîștigurile de la loterii și/sau pariuri sportive în partea în care valoarea fiecărui cîștig nu depășește 1% din scutirea personală stabilită la art. 33 alin. (1), cu excepția cîștigurilor obținute prin intermediul rețelelor de comunicații electronice;
- p²) cîștigurile de la campaniile promoționale în partea în care valoarea fiecărui cîștig nu depășește mărimea scutirii personale stabilite la art.33 alin.(1);
- q) mijloacele bănești plătite, sub formă de ajutor material unic sau de reparare a prejudiciului, unor categorii de funcționari publici sau familiilor acestora, în conformitate cu legislația;
- r) ajutorul material obținut de persoanele fizice din fondurile de rezervă ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale, din mijloacele Fondului de susținere socială a populației, precum și din mijloacele sindicatelor, în conformitate cu regulamentele care prevăd acordarea unui astfel de ajutor. În cazul ajutorului material acordat din mijloacele sindicatelor, limita neimpozabilă constituie un salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat anual de Guvern, per angajat anual, cu excepția ajutorului acordat în caz de deces și/sau boală a angajatului sau a rudelor și/sau afinilor de gradul I ai acestuia;
- s) ajutorul financiar obținut de către sportivi și antrenori de la Comitetul Internațional Olimpic, premiile

obținute de către sportivi, antrenori și tehnicieni la competițiile sportive internaționale, bursele sportive și indemnizațiile acordate loturilor naționale în vederea pregătirii și participării la competițiile internaționale oficiale;

- t) ajutorul financiar obținut de Comitetul Național Olimpic și Sportiv și de federațiile sportive naționale de profil de la Comitetul Internațional Olimpic, federațiile sportive europene și internaționale de profil și de la alte organizații sportive internaționale;
- u) premiul național al Republicii Moldova în domeniul literaturii, artei, arhitecturii, științei și tehnicii, precum și premiile elevilor și profesorilor animatori acordate, în mărimi stabilite în actele normative în vigoare, pentru performanțele obținute în cadrul olimpiadelor și concursurilor raionale, orașenești, municipale, zonale, republicane, regionale și internaționale;
- w) recompensa acordată membrilor gospodăriilor (familiilor) pentru participarea la sondajele selective efectuate de organele de statistică;
- x) veniturile persoanelor fizice obținute din activitatea în baza patentei de întreprinzător;
- y) veniturile obținute de persoanele fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), de la predarea ambalajului returnabil, a reziduurilor și a deșeurilor de hârtie, carton, cauciuc, plastic, sticlă (cioburi de sticlă), a acumulatorilor electrice uzate, predate separat sau ca părți componente dintr-un deșeu de echipament electric sau electronic (**venitul obținut de la predarea deșeurilor de metale feroase și neferoase până la data de 15 august 2024 constituie venit neimpozabil**);
- y¹) veniturile obținute de persoanele fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), de la comercializarea producției din fitotehnie și horticultură în formă naturală și a producției din zootehnie în formă naturală, în masă vie și sacrificată, efectuată în adresa altei persoane fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier);
- y²) veniturile obținute de persoanele fizice, cu excepția întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), de la livrarea laptelui natural;
- y³) veniturile obținute de persoanele fizice rezidente (cetățeni ai Republicii Moldova și apatrizi) de la înstrăinarea locuinței de bază și de la înstrăinarea unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puțin 3 ani până la data înstrăinării, cu excepția autovehiculelor de colecție de interes istoric sau etnografic;
- z) veniturile obținute în urma utilizării facilităților fiscale;
- z²) mijloacele bănești obținute din fondurile speciale și/sau mijloacele financiare obținute sub formă de grant prin intermediul programelor aprobate de Guvern, utilizate conform destinației acestora;
- z³) compensațiile pagubelor morale;
- z⁴) venitul obținut ca urmare a anulării restanțelor la bugetul public național;
- z⁵) solda bănească a militarilor în termen, a elevilor și cursanților (studenților) instituțiilor de învățământ

militar și ai instituției de învățământ superior cu statut de mare unitate specială;

- z⁶⁾ veniturile obținute ca urmare a compensării daunei materiale cauzate, în partea în care compensația acordată nu depășește dauna materială cauzată;
- z⁷⁾ plata depozitelor garantate din Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, conform Legii nr. 160/2023 cu privire la garantarea depozitelor în bănci;
- z⁹⁾ venitul din reevaluarea mijloacelor fixe și a altor active, precum și din reluarea pierderilor din depreciere a mijloacelor fixe și a altor active;
- z¹⁰⁾ dividendele aferente perioadelor fiscale de pînă la 1 ianuarie 2008 achitate în folosul persoanelor fizice rezidente;
- z¹¹⁾ veniturile sub formă de royalty ale persoanelor fizice în vîrstă de 60 ani și mai mult din domeniul literaturii, artei și științei;
- z¹²⁾ veniturile persoanelor juridice obținute în urma valorificării surselor financiare externe în cadrul proiectelor și granturilor internaționale ce țin de dezvoltarea învățămîntului și cercetării;
- z¹³⁾ veniturile obținute de către organizațiile necomerciale, cultele religioase și părțile componente ale acestora conform legii în urma desemnării procentuale;
- z¹⁴⁾ veniturile obținute sub formă de indemnizație pentru munca prestată în perioada electorală, inclusiv în ziua alegerilor, achitată funcționarilor electorali nedegrevați sau neconvocați care activează în cadrul consiliilor electorale de circumscripție, al birourilor electorale ale secțiilor de votare și al aparatelor consiliilor și birourilor respective;
- z¹⁵⁾ plățile suportate de către beneficiarii de lucrări pentru hrana și transportarea zilierilor, în mărimea stabilită de Guvern;
- z¹⁶⁾ compensația achitată din contul Fondului de compensare a investitorilor conform Legii nr. 171/2012 privind piața de capital;
- z¹⁷⁾ venitul din anularea sau recuperarea cheltuielilor, veniturile din reducerea sau anularea provizioanelor, pentru care nu s-au acordat deduceri în scopuri fiscale;
- z¹⁸⁾ plățile efectuate de angajator pentru testarea salariaților în vederea depistării prezenței virusului SARS-CoV-2 și pentru vaccinarea salariaților împotriva SARS-CoV-2;
- z¹⁹⁾ dividendele primite de persoanele juridice rezidente de la alte persoane juridice rezidente, cu excepția dividendelor aferente profitului nerepartizat obținut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv;
- z²⁰⁾ veniturile persoanelor fizice rezidente obținute sub formă de creștere de capital sau dobânzi aferente valorilor mobiliare de stat și/sau aferente obligațiunilor emise de autoritățile administrației publice locale (începând cu **15 august 2024**);
- z²¹⁾ veniturile obținute din vânzarea energiei electrice de către persoanele fizice rezidente care produc energie regenerabilă și cărora li se aplică mecanismul de contorizare netă/facturare netă conform Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (**începând cu 15 august 2024**);

z²²⁾ drepturile acordate în cadrul *stock option plan*, în momentul acordării, în conformitate cu condițiile stabilite de Guvern (**începând cu 01 ianuarie 2025**);

z²³⁾ venitul obținut de către operatorul de sistem și/sau unitatea termoelectrică în urma primirii cu titlu gratuit:

- a liniilor și a stațiilor electrice, conform Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică;
- a instalațiilor de gaze naturale, conform Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
- a rețelelor termice și/sau a instalațiilor termoelectrice, conform Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării (**începând cu 15 august 2024**).

VI. SCUTIRI ȘI DEDUCERI

Scutirile reprezintă un drept al persoanelor fizice rezidente/nerezidente care au obținut statut de rezidenți fiscali ai Republicii Moldova.

Fiecare persoană fizică are dreptul la scutirile stipulate la art. 33-35 din Codul fiscal, cu condiția respectării prevederilor acestora.

Contribuabilii sunt în drept să utilizeze scutirile la care au dreptul conform legislației fiscale fie la locul de muncă de bază, fie la locul de muncă prin cumul și/sau la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit (**prin completarea Declarației CET18 la codurile D1-D6**).

Care sunt scutirile de care poate să beneficieze persoana fizică la determinarea impozitului pe venit pentru anul 2024?

- **Scutare personală** - fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 360 mii lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art. 90¹, are dreptul la o scutare personală în sumă de **27 000** lei pe an (art. 33 alin. (1) din Codul fiscal);
- **Scutare majorată** în sumă de **31 500** lei pe an se acordă celor care:
 - a) s-au îmbolnăvit și a suferit de boala actinică provocată de consecințele avariei de la C.A.E. Cernobil;
 - b) este persoană cu dizabilități și s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobil;
 - c) este părintele sau soția (soțul) unui participant căzut sau dat dispărut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței RM, cât și în acțiunile de luptă din Republica Afghanistan;
 - d) este persoană cu dizabilități ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței RM, precum și în acțiunile de luptă din Republica Afghanistan;
 - e) este persoană cu dizabilități de pe urma războiului, persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilități severe și accentuate;
 - f) este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată.

- **Scutirea pentru soț (soție) majorată** cu condiția că soțul (soția) nu beneficiază de scutire personală scutire în mărime de **19 800** lei aflată în relații de căsătorie cu orice persoană specificată la art. 33 alin. (2) din CF;
- **Scutire pentru persoană întreținută** în mărime de **9000** lei pentru fiecare persoană întreținută;
- **Scutire pentru persoană întreținută** în mărime de **19 800** lei pentru persoana cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate.

Condițiile care trebuie să le întrunească persoană întreținută sunt următoarele:

- a) este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soției (soțului) contribuabilului (părinții sau copiii, inclusiv înfietorii și înfiații) ori persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală;
- b) are un venit ce nu depășește suma de 11280 lei anual. La calcularea venitului nu se include suma alocațiilor achitate din mijloacele bugetului de stat pentru persoanele cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie și pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate.

Modul de acordare a scutirilor la locul de muncă este stabilit de Regulamentul cu privire la reținerea impozitului pe venit din salariu și din alte plăți efectuate de către angajator în folosul persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător, aferente muncii prestate, aprobat prin **Hotărârea Guvernului nr. 697 din 22 august 2014**.

Care sunt scutirile de care poate să beneficieze persoana fizică la determinarea impozitului pe venit pentru anul 2025?

- **Scutire personală** - fiecare contribuabil (persoană fizică rezidentă) care are un venit anual impozabil mai mic de 360 mii lei, cu excepția veniturilor prevăzute la art. 90¹, are dreptul la o scutire personală în sumă de **29 700** lei pe an (art. 33 alin. (1) din Codul fiscal);
- **Scutire majorată** în sumă de **34 620** lei pe an se acordă celor care:
 - a) s-au îmbolnăvit și a suferit de boala actinică provocată de consecințele avariei de la C.A.E. Cernobil;
 - b) este persoană cu dizabilități și s-a stabilit că dizabilitatea sa este în legătură cauzală cu avaria de la C.A.E. Cernobil;
 - c) este părintele sau soția (soțul) unui participant căzut sau dat dispărut în acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței RM, cât și în acțiunile de luptă din Republica Afghanistan;
 - d) este persoană cu dizabilități ca urmare a participării la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței RM, precum și în acțiunile de luptă din Republica Afghanistan;
 - e) este persoană cu dizabilități de pe urma războiului, persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoană cu dizabilități severe și accentuate;
 - f) este pensionar-victimă a represiunilor politice, ulterior reabilitată.

- **Scutirea pentru soț (soție) majorată** cu condiția că soțul (soția) nu beneficiază de scutire personală scutire în mărime de **21 780** lei aflată în relații de căsătorie cu orice persoană specificată la art. 33 alin. (2) din CF;
- **Scutire pentru persoană întreținută** în mărime de **9900** lei pentru fiecare persoană întreținută;
- **Scutire pentru persoană întreținută** în mărime de **21 780** lei pentru persoana cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate.

Condițiile care trebuie să le întrunească persoană întreținută sunt următoarele:

- a) este un ascendent sau descendent al contribuabilului sau al soției (soțului) contribuabilului (părinții sau copiii, inclusiv înfietorii și înfiații) ori persoană cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie rudă de gradul doi în linie colaterală;
- b) are un venit ce nu depășește suma de **12 400 lei anual**. La calcularea venitului nu se include suma alocațiilor achitate din mijloacele bugetului de stat pentru persoanele cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie și pentru persoanele cu dizabilități severe și accentuate.

Mențiune:

Persoanele fizice, care pe parcursul perioadei fiscale au obținut venituri impozitate conform art. 88¹ și cap. 1 al titlului X din Codul fiscal, sunt private de dreptul de a folosi scutirile conform art. 33, 34 și 35 pentru perioada în care încasează venituri impozitate conform regimului special de impozitare.

Scutirile se aplică proporțional lunilor de activitate în regimul standard de impozitare.

Astfel, în cazul în care persoana fizică este angajată în domeniul transporturilor rutier de persoane în regim de taxi sau angajată de către rezidentul parcului pentru tehnologia informației este privată de dreptul de a utiliza scutirile. Utilizarea scutirilor se va permite doar pentru lunile în care s-au obținut venituri din activitatea în regimul standard de impozitare.

Care sunt deducerile de care poate să beneficieze persoana fizică, la determinarea impozitului pe venit (art. 35² din Codul fiscal)?

- deducerea, în cuantumurile stabilite de legislație, a sumelor pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de persoanele fizice conform legislației;
- deducerea contribuțiilor obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat achitate de persoanele fizice, pe parcursul perioadei fiscale, în cuantumurile stabilite de legislație;
- deducerea cheltuielilor suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale de la un singur furnizor al acestor servicii, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Dreptul la deducere se acordă persoanelor asigurate conform Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul

- și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- deducerea sumei achitate de către persoana fizică pentru procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare de viață, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat (**pentru anul fiscal 2024**);
- deducerea sumei achitate de către persoana fizică pentru procurarea primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viață, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu și de alte calamități naturale, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat, pentru toate tipurile de contracte cumulative (**începând cu anul fiscal 2025**).
- deducerea sumei achitate sub formă de dobânzi de către persoana fizică pentru creditele ipotecare, la procurarea primei locuințe, altele decât cele contractate prin Programul de stat „Prima Casă”, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Pentru locuința proprietate comună în devălmășie/cote-părți, dreptul la deducere se acordă fiecărui beneficiar al creditului ipotecar, proporțional cotei-părți deținute, aplicată conform limitei stabilite (**pentru anul fiscal 2024**);
- deducerea dobânzilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, în cazul procurării primei locuințe în baza contractului de credit, altul decât cel contractat prin programele de stat, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Pentru locuința proprietate comună în devălmășie/cote-părți, dreptul la deducere se acordă fiecărui beneficiar al creditului, proporțional cotei-părți deținute, aplicată conform limitei stabilite (**începând cu anul fiscal 2025**);
- deducerea cheltuielilor achitate de către persoana fizică, pe parcursul perioadei fiscale, pentru învățământul persoanelor întreținute copii oferit de instituțiile de învățământ prevăzute la art. 15 din Codul educației nr. 152/2014, în cuantumului unui salariu mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Cuan-tumul deductibil se aplică cumulativ pentru numărul total de copii și pentru toate tipurile de învățământ (**începând cu anul fiscal 2025**).

Pentru a beneficia de deducerile la care are dreptul persoana fizică, aceasta **va completa Declarația CET18 la codurile E1-E7**.

Potrivit pct. 35¹ din Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693/2018, deducerea cheltuielilor prevăzute la art. 35² din Codul fiscal se permite în baza următoarelor documente confirmative:

- 1) pentru cheltuielile suportate pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală sau pentru contractarea serviciilor medicale;
 - b) factura fiscală sau alt document ce confirmă achitarea de facto a primelor sau serviciilor medicale;
- 2) pentru cheltuielile aferente procurării primei de asigurare în baza contractului de asigurare încheiat în temeiul claselor de asigurări de viață, asigurări de sănătate, asigurări de incendiu și de alte calamități naturale:
 - a) contractul de asigurare; și
 - b) factura fiscală sau alt document ce confirmă achitarea de facto a primei de asigurare;
- 3) pentru cheltuielile suportate sub formă de dobânzi aferente creditului în cazul procurării primei locuințe, altul decât cel contractat prin programele de stat:
 - a) contractul de credit; și
 - b) extrasul din cont bancar privind dobânzile achitate pe parcursul perioadei fiscale;
- 4) pentru cheltuielile suportate pentru învățământul persoanelor întreținute copii:
 - a) contractul încheiat cu instituția de învățământ; și
 - b) factura fiscală sau alt document ce confirmă achitarea de facto a plăților.

VII. DESEMNAREA PROCENTUALĂ

Mecanismul desemnării procentuale a fost implementat în anul 2016 prin **Hotărârea Guvernului nr. 1286/2016** și a fost pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2017 (pentru impozitul pe venit aferent veniturilor obținute pe parcursul anului 2016), astfel persoanele fizice rezidente pot participa la gestionarea banului public, direcționând 2% din impozitul lor pe venit către organizațiile necomerciale.

Desemnarea procentuală, cunoscută și ca „Legea 2%” sau „mecanismul 2%”, este procesul prin care persoanele fizice pot direcționa 2% din suma impozitului pe venit calculat la buget către organizațiile necomerciale și instituțiile religioase din țară.

Mecanismul 2% nu este o donație pe care oamenii o realizează din banii proprii. În cazul în care persoana alege să direcționeze 2% către o organizație, de către stat vor fi percepute **98%** din impozit, iar **2%** vor fi direcționate către organizația pe care persoana a ales să o susțină.

Cum se direcționează 2%?

Potrivit art. 83 alin. (2) lit. b) din Codul fiscal, sunt obligați să prezinte declarația cu privire la impozitul pe venit persoanele fizice rezidente (cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini și apatrizi, inclusiv membri ai societăților și acționari ai fondurilor de investiții) care direcționează un cuantum procentual din impozitul pe venit calculat anual la buget.

În acest sens, orice persoană fizică rezidentă care dorește să direcționeze 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget, **trebuie să depună Declarația CET18, în termenul stabilit de legislația fiscală**. Persoanele menționate la art. 83 alin. (2) lit. b) prezintă darea de seamă fiscală pe suport de hârtie sau utilizând metodele automatizate de raportare electronică.

Astfel, în secțiunea a cincea a declarației (câmpul M1), urmează a fi completat codul fiscal din 13 cifre (IDNO) al organizației beneficiare. Informația completă a beneficiarilor, cum ar fi, codul fiscal, adresa juridică și denumirea organizației poate fi aflată accesând **Lista beneficiarilor desemnării procentuale**, publicată de către Agenția Servicii Publice.

Este de menționat faptul că, în cazul prezentării unei declarații sau declarații corectate **după termenul stabilit de legislație**, persoana fizică **nu este în drept să solicite desemnarea procentuală din impozitul pe venit**.

Pentru ca desemnarea procentuală să fie validată, contribuabilul trebuie să întrunească următoarele **cerințe**:

- să depună în termen Declarația cu privire la impozitul pe venit (Forma CET18);
- să nu înregistreze restanțe la impozitul pe venit pentru perioadele anterioare perioadei fiscale în care a fost efectuată desemnarea procentuală;
- să achite integral și în termen impozitul pe venit pentru perioada fiscală pentru care s-a făcut desemnarea;
- să efectueze desemnarea procentuală în folosul unei singure organizații incluse în lista beneficiarilor desemnării procentuale publicată anual pe pagina web a Agenției Servicii Publice.

VIII. RESTITUIREA IMPOZITULUI PE VENIT ACHITAT/REȚINUT ÎN PLUS

Începând cu următoarea zi a expirării termenului limită de prezentare a Declarației (Forma CET18), persoana fizică rezidentă a Republicii Moldova poate depune cererea privind restituirea sumei impozitului pe venit achitat/reținut în plus.

Cererea depusă anterior termenului stabilit se examinează începând cu ziua următoare a termenului stabilit pentru prezentarea Declarației persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit (Forma CET18).

Excepție sunt situațiile când persoana fizică intenționează să își schimbe domiciliul permanent din RM, iar cererea se examinează la data recepționării.

Persoana fizică poate solicita restituirea impozitului pe venit prin depunerea Cererii de restituire a sumei achitate/reținute în plus (**găsiți cererea aici**) prin următoarele modalități:

- **în format electronic**, prin intermediul serviciului „Declarație electronică”, în cazul în care persoana fizică dispune de semnătură electronică. Pentru a depune cererea electronic este necesar să accesați Compartimentul „Cerere de restituire”;
- **pe suport de hârtie**, de sine stătător (sau de reprezentantul legal al acesteia), la subdiviziunea teritorială a Serviciului Fiscal de Stat în raza căruia se deservește.

Modelul cererii privind restituirea sumei impozitului pe venit achitat/reținut în plus de/de la persoana fizică rezidentă a Republicii Moldova, care nu desfășoară activitate de întreprinzător, lista documentelor care confirmă dreptul la scutiri ce urmează a fi anexate (atașate) de către persoana fizică la cerere, lista documentelor ce confirmă reținerea în plus a impozitului pe venit din sursele menționate la art. 90¹ din Codul fiscal și lista documentelor ce confirmă reținerea/achitarea în plus a impozitului pe venit din unele surse de venituri este aprobată prin **Ordinului SFS nr.134/2017**.